

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et
Olim Complviti Sacrae Theologiae Professoris. Opus
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivt ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 3. Vtrùm Deus se ipsum cognoscat in creaturis. Et qua ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

ualet distinctioni: nec posse vilo pacto ad aliud munus deferuire, in ordine ad quod non datur talis æquivalentia. In quo differt à distinctione formali; quæ, cum vera extremorum distinctio sit, ad quodcunque munus compararetur, manet distinctio. Cum igitur formalitates Dei, quæ in ordine ad aliquod munus æquivalent rebus distinctis, cum reuera sint idem, non eo ipso in ordine ad sui intuitionem rebus distinctis debeant, imo nec possint æquivalere iuxta dicta loco citato. Conficitur planè, distinctionem virtuales, quam habent relatè ad tale munus, non eo ipso esse distinctionem in ordine ad sui intuitionem. Erunt igitur prorsus idem relatè ad hanc, in ordine ad quam non admittitur talis æquivalentia; quidquid sit de formalitatibus reuera, & formaliter distinctis, quales relationes sunt comparatæ inter se. De quibus mox.

Propositio 2.

21 Deus neque vnã ex suis relationibus personalibus cognoscit in aliã; tamen si illæ reuera distinctæ, & inter se connectæ sint.

Difficilior est hæc propositio. Ex eisdem tamen principijs, ac præcedens, probanda venit. Cum enim relationes personales, etsi inter se distinctæ realiter, sint nihilominus identificate realiter cum essentiã diuinã; nequit vnã ad sui perfectam intuitionem determinare, quin ad eandem eodem modo determinet alia; nec potest vnã vno modo, & alia alio modo cognosci per ipsam intuitionem, prout opus est, vt vnã in se, & alia in illã cognoscatur. Cuius ratio conspicua est; quia, cum Paternitas e. g. reuera sit idem cum essentiã, nec in ordine ad sui intuitionem distincta sit, adhuc virtualiter, ab illã, vt statuimus; necessarium omnino est, vt Paternitas, & essentia eodem prorsus modo cognoscantur, eodemque prorsus modo determinant ad sui intuitiuam cognitionem: eumque similiter idem de essentiã, & Filiatione necessario dicendum sit. Conficitur planè, Paternitatem, essentiam, & Filiationem eodem prorsus modo debere per sui intuitionem tangi, ad eamque determinare. Cum quo nullatenus stare potest, vt Paternitas in se, & Filiatio in Paternitate, aut vice versã cognoscantur à Deo. Quod enim in se cognoscitur, diuerso modo per cognitionem tangitur, ac, quod cognoscitur in alio: & primum ad cognitionem determinat; secundum non item.

22 Vnde etiam colligitur, nec posse Deum vnã suarum relationum ex aliã cognoscere: tamen si hic modus cognoscendi aliã sit ei possibilis. Quia, cum cognitio Paternitatis e. g. non possit non eodem modo tangere Filiationem, vt vidimus; non superest locus, vt ex cognitione Paternitatis moueatur Deus ad comparandam nouam noticiã Filiationis; prout opus est, vt dicatur cognoscere Filiationem ex Paternitate, & non itidem ex se ipsa prius iam cognitã. Porro, quæ contra vtramque nostram propositionem ab Aduersarijs obijciuntur, aut obijci possunt, tam facillè ex doctrinã traditã poterit vnusquisque diluere, vt in illis proponendis, & diluendis opus non sit morari.

QVAESTIO III.

Virum Deus se ipsam cognoscat in creaturis. Et qua ratione.

23 **C**ognoscere se Deum in creaturis, est cognoscere se determinatus non à sua, sed à creaturarum cognoscibilitate, idque per eandem cognitionem cum creaturis ipsis iuxta definitionem superius traditam de cognitione vnus in alio. Igitur P. Ruiz disput. 2. de Scient. sect. 3. num. 5. & P. Alarc. tract. 2. disput. 2. cap. 2. cum alijs ab eo relatis negant, Deum se ipsum in creaturis cognoscere. Affirmant tamen Herice disput. 4. cap. 2. conclus. 3. Albiz disput. 3. de Scient. sect. 2. Sfort. lib. 1. num. 37. Gasp. Hurt. disput. 2. de Scient. diff. 3. Martinon 1. par. disput. 10. sect. 4. Ribas disput. 3. cap. 3. Arriag. disput. 18. Raynaud. in Theolog. nat. distinct. 8. quæst. 1. Ribaden. disput. 5. de Scient. cap. 2. & alij Recentiores. Fauet etiam Pet. Hurt. de Charitate disput. 121. sect. 8. Ex quibus nonnulli vt Albiz, Gasp. Hurtado, & quidam Recentiores existimant, Deum non intuitiue, sed abstractiue se cognoscere in creaturis. Alij verò, vt Pet. Hurt. Ribaden. & alij Recentiores censent, Deum non abstractiue, sed intuitiue se cognoscere in creaturis. Cum quibus sentit Hemel. tit. 6. disput. 2. cap. 9. à num. 9. Denique Herice supra num. 18. arbitratur, cognitionem, qua Deus se cognoscit in creaturis, non formaliter, sed eminenter tantum esse abstractiuam, quatenus, ni obstat imperfectio, cognitio de creaturis cognitionem abstractiuam formaliter induceret de ipso Deo. Addunt nonnulli, Deum se ipsum etiam cognoscere in iudicio creato de se, non solum infallibili, sed etiam fallibili præcisè ratione ordinis, quem ad se habet tale iudicium, in quantum est cognitio, secluso ordine, quem habet, in quantum est creatura.

Propositio 1.

24 Deus se ipsum cognoscit in creaturis.

Probatur. Quia creatura, non solum quoad existentiam, sed etiam quoad possibilitatem suapte naturã cum Deo ipso tanquam cum causã primã intrinsecè connectæ sunt; vt cum communi contra nonnullos Recentiores ostendimus tom. 1. disput. 4. quæst. 4. talisque connectio à Deo cognoscibilis est, vt est notissimum. Ergo per illam determinatur Deus ad se cognoscendum eodem actu cognitionis, quo tangit ipsam connexionem. Quod est, in creaturã se cum connectã se ipsum cognoscere; prout constat ex generali doctrinã traditã supra disput. 23. quæst. 6. & 7. Ibi enim ostendimus, Deum per relationem connexionis metaphysicæ, quæcunque ea sit, determinari ad cognoscendum eandem cognitionem eius terminum; atque adeo hunc in ipsã re connectã cognoscere. Cognoscit ergo se in creaturis, quarum metaphysicæ connexionis ipse terminus est. Nec est hic specialis difficultas, quæ ibi in vniuersum complata

nata non sit. Vbi argumenta, quæ ab Adversarijs contra hanc doctrinam opponuntur, diluimus. Cæteraque, quæ opponi possunt, per doctrinam ibidem traditam facile quisque diluet.

35 Vnum dumtaxat modò libet specialiter opponere. Deus cognoscit creaturas in se ipso. Ergo nequit se ipsum cognoscere in creaturis. Aliàs, si in creaturis cognitæ in se ipso potest iterum se cognoscere; rursus in se cognito in creaturis poterit creaturas cognoscere; procedemusque in infinitum. Quod est absurdum. Respondeo, huiusmodi processum nequaquam sequi ex nostra sententiâ. Non enim afferimus, Deum se cognoscere in creaturis prout cognitæ in se ipso; sed in creaturis prout cognitæ in ipsis met: neque, Deum cognoscere creaturas in se prout cognito in ipsis creaturis; sed in se prout cognito in se ipso. Quo cessat prædictus processus. Itaque, cum creaturæ ex vna parte determinant ad cognitionem sui, & Dei: & Deus ex aliâ parte determinet ad cognitionem sui, & creaturarum, (vt modò ex dicendis disput. 25. supponimus); triplex omnino cognitio, quod ad rem attinet, oriunda ex his determinationibus potest excogitari: alia, ad quam solæ creaturæ: alia, ad quam solus Deus: alia, ad quam Deus simul, & creaturæ determinant. Per primam creaturæ in se, & Deus in creaturis cognoscuntur. Per secundam Deus in se, & creaturæ cognoscuntur in Deo. Per tertiam autem vtrumque simul fiet: nam creaturæ simul in se, & in Deo; Deus autem simul in se, & in creaturis cognoscuntur. Arbitror autem, has tres cognitiones, vtpote ex suo genere diuersas, de facio in Deo reperiri iuxta doctrinam vniuersalem de multiplicatione actuum Dei statutam disput. 23. quæst. 4.

Propositio 2.

26 Deus in creaturis nullatenus se abstractiue cognoscit; sed prorsus intuitiue, & vt est in se.

Constat hæc propositio ex doctrinâ traditâ disput. 23. quæst. 6. proposit. 2. & quæst. 7. proposit. 2. Vbi vniuersaliter ostendimus, etsi connexio ex se non determinet ad cognoscendum suum terminum quiditatiue, siue intuitiue, posito, quòd non sit connexio cum illo quoad totam quiditatem, sed tantum quoad aliquid eius prædicatum; attamen Deum non posse per illam non determinari ad cognitionem quiditatiuam, siue intuitiuam talis termini; eoquòd principia determinabilia per talem connexionem in Deo ad aliud genus cognitionis determinari nequeunt, vtpote quibus prorsus repugnat cognitio imperfecta; qualis est omnis cognitio non plene intuitiua, & quiditatiua. Ex quo patet, dato, quòd connexio, quam creaturæ cum Deo habent tanquam cum causâ primâ, tantum inducat, quantum ex se est, ad cognoscendum Deum abstractiue, quoad prædicatum videlicet causæ præcisum ab alijs; ipsum tamen Deum, per illam, non ad cognitionem sui abstractiuam sibi impossibilem induci, sed ad perfectissimè intuitiuam. Non igitur abstractiue, sed prorsus intuitiue cognoscit se Deus in creaturis.

Dices. Deus non aliter se potest cognoscere in creaturis, quam est in ipsis cognoscibilis. Sed tantum est in eis cognoscibilis abstractiue. Ergo. Concessâ maiore; nego minorem. Quia, licet Deus in creaturis abstractiue tantum sit cognoscibilis ab intellectu creato, à se tamen ipso non abstractiue, sed perfectissimè intuitiue in illis cognoscibilis est. Post siquidem, quòd creaturæ de suo tantum determinant ad abstractiuam Dei cognitionem intellectum creatum, cui ea possibilis est; intellectum tamen diuinum, cui ea repugnat, non ad eam, sed ad perfectissimè intuitiuam ipsi possibilem determinant, prout constat ex dictis. Cætera, quæ hic possent desiderari, ex loco citato perenda sunt.

Propositio 3.

28 Dens in cognitione infallibili de se ipso, siue sit fides, siue scientiæ, speciali titulo se cognoscit, etiam intuitiue.

Quia cognitio infallibilis infallibilitate metaphysicâ, de qua loquimur, præter connexionem transcendentalem, quam habet cum Deo, vt cum suâ causâ, in quantum creaturæ est, specialem insuper habet connexionem cum Deo, vt cum suo obiecto, in quantum est eius cognitio suapte naturâ infallibilis. Connexio autem hæc non potest non æquè, atque illa, determinare Deum ad se cognoscendum intuitiue in ipsa cognitione: cum sit proprium omnis metaphysicæ connexionis determinare Deum ad cognoscendum in re connexâ suum terminum; vt ex doctrinâ vniuersali traditâ disput. 23. quæst. 6. citatâ proposit. 2. satis, superque notum est. In quo amplius non est merandum.

Propositio 4.

29 Deus nullâ ratione se cognoscit in cognitione fallibili de se ipso titulo respectus, quem talis cognitio ad ipsum vt ad obiectum habet. Tamen huiusmodi cognitionem cognoscere non possit, nisi simul se ipsum vt terminum prædicti respectus apprehendat simpliciter.

Hæc propositio ex doctrinâ traditâ supra disput. 23. quæst. 6. constat. Nam, vt dicebamus ibi, relatio non connexionis, qualis vt terminum est ea, quam habet ad obiectum cognitio, de qua est sermo in propositione, ad cognoscendum suum terminum non determinat; licet non queat sine illo cognosci, quod est quid diuersum. Nisi autem vnum ad aliud cognoscendum determinet, non potest dici, loquendo propriè, primum in secundo cognosci, vt fusiùs loco citato expositum est. Adde, etsi relatio non connexionis ad cognoscendum suum terminum determinaret, adhuc absolute dici non posse, terminum in re relatè cognosci; quia cum relatio non connexionis tantum exponeat, vt eius terminus apprehensiuè cognoscatur, vt vidimus etiam ibidem: tantum determinaret ad simplicem sui termini apprehensionem. Quod autem tantum simpliciter apprehenditur, non dicitur absolute cognosci, atque adeò neque cognosci in alio.

Sed

30 Sed dicunt Recentiores, etsi relatio non connexionis ex se tantum determinet ad apprehensionem simplicem termini, Deum tamen per illam ad iudicium determinari: quia fat est, talem relationem determinare Deum ad cognoscendum vtrunque terminum, vt Deus, cuius intellectus non potest non quilibet perfectissimo modo cognoscere, per eam determinationem inducatur ad cognoscendum ipsum terminum intuitiue, & comprehensiue, atque adeo iudicatiue. Sed contra. Quia, semel admissa determinatione ex parte prædictæ relationis ad simplicem apprehensionem termini, doctrina Recentiorum tantum posset habere locum casu, quod talis apprehensio esset Deo impossibilis; nec posset ipsa ad illam, sed solum ad iudicium determinari. Cæterum, cum simplex apprehensio prædicti termini sit Deo possibilis, vt disput. 23. quæst. 3. ostensum est; nequiret ille in casu admissio per relationem prædictam ad aliud genus cognitionis determinari: quia neque relatio, neque perfectio diuini intellectus aliud genus cognitionis exposceret. Addo, quando cognitio fallibilis habitata est per speciem alienam, ne apprehensione quidem simplici de obiecto eius egere Deum ad cognoscendum illam iuxta doctrinam à nobis traditam in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 5. proposit. 2. Tametsi de phantasmate subituro pro tali obiecto aliquam saltem apprehensionem simplicem habere debeat.

31 Ex dictis in hac quæstione colligitur, Deum se ipsum in quouis alio obiecto metaphysicè secum connexo cognosci intuitiue titulo talis connexionis: non verò itidem in obiecto ad se aliter, quam per talem connexionem, relato: tametsi nullum obiectum ad se relatum queat attingere, nisi se simul apprehendendo simpliciter, sine eodem actu, siue diuersis iuxta dicta quæst. illa 6. disput. 23. Addo, aliter, quam titulo connexionis, quam creatura habent cum Deo, & præscindendo ab illâ, tot insuper modis cognoscere se Deum in creaturis, quot creaturas ipsas cognoscit in se iuxta dicenda disput. 25. vbi de modis istis speciatim agendum est.

QVAESTIO IV.

An Deus se cognoscat ex creaturis.

32 Cognoscere se Deum ex creaturis est cognoscere se cognitione orta ex cognitione creaturarum tanquam ex principio mouente, ab eaque subinde distinctâ, iuxta definitionem cognitionis vnus ex alio traditam disput. 23. quæst. 7. Igitur negatiuam partem quæstionis absolutè tradunt Herice disput. 4. de Scient. cap. 3. a num. 21. Sfort. lib. 1. suæ Theologiæ num. 36. Alarc. tract. 2. disput. 2. cap. 2. Gasp. Hurt. disput. 2. de Scient. diff. 4. Arriag. disput. 18. sect. 3. subsect. 2. Ribaden. disput. 5. de Scient. cap. 4. & alij Recentiores. Affirmatiuam vero sequuntur Albiz disput. 3. de Scient. sect. 3. Ribas disput. 3. cap. 4. & quidam alij Recentiores.

Propositio 1.

Deus ex creaturis se cognoscit. Ex 33
creaturis, inquam, non formaliter, sed tantum virtualiter.

Est dicere; intellectus diuinus per cognitionem creaturarum mouetur ad producendam virtualiter cognitionem Dei, quæ ab ipsâ creaturarum cognitione virtualiter distincta sit. Hæc propositio ex doctrinâ traditâ disput. 23. quæst. 6. proposit. 2. & quæst. 7. proposit. 3. constat. Ibi enim vniuersaliter probauimus, Deum hac ratione vnun quoduis obiectum ex alio cognoscere, quoties secundum cum primo essentialiter est connexum; qualiter creaturæ cum Deo ipso connexæ sunt. Recolatur doctrina ibi tradita. Vbi etiam argumenta ei opposita diluta sunt.

Propositio 2.

Cognitio, quam Deus de se comparat ex creaturis, non abstractiua, sed 34
plenè, & perfectè quiditatiua, siue intuitiua est.

Quia, licet creaturæ non inducant ex se ad cognitionem quiditatiuam, siue intuitiuam. Dei, ipsum tamen Deum non possunt non inducere; utpote cui alia cognitio non plenè quiditatiua, siue intuitiua repugnat. Recognosce doctrinam datam loco citato, atque iterum repetitam quæstione præcedente.

Propositio 3.

Deus ex cognitione creaturâ infallibi- 35
liter secum connexâ vt cum obiecto se etiam speciali titulo intuitiue cognoscit. Ex cognitione verò fallibili ad se vt ad obiectum relatâ relatione non connexionis non se cognoscit titulo talis relationis.

Constat etiam hæc propositio ex doctrinâ vniuersali loci sæpe citati. Ibi enim statumus omnem relationem connexionis per cognitionem sui mouere, determinareque Deum ad cognoscendum suum terminum; relationem verò non connexionis minimè: tametsi hæc sine suo termino simpliciter saltem apprehenso cognosci non possit. De quo videnda, quæ ibidem dicta sunt, atque etiam quæstione præcedente. Porrò tot insuper modis cognoscit se Deus ex creaturis independentè ab earum connexionem, quot ex se cognoscit creaturas iuxta dicenda disput. 25.

QVAESTIO V.

*Virum Deus comprehensiuè se cognoscat,
Et qua ratione.*

Certum dogma est inter Theologos, Deum 36
se comprehendere eo genere comprehensionis, quo